

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy példány ára 12 fill.
Egy óra 48 fill.
Negyedévre . . 1.40 P
Egész évre . . 5.70 P

Hirdetések megállapo-
dás szerint

HAJDUSÁG

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓI HIVATAL:
DEBRECEN,
SZENT ANNA-UTCA
35. SZÁM.

Megjelenik minden héten

FELELŐS SZERKESZTŐ: MEISSNER KÁROLY

Politikai és társadalmi hetilap

Merre van

a kivezető út ebből a rettenetes gazdasági válságból, amely végromlással és végpusztulással fenyegeti a magyar föld művelőjét, a kalapácsos munkásait és a kereskedelem embereit? Hol itt a megállás, hol egy biztató reménységér a borzalmak lejtőjén. Mitől és kitől remélhetjük, hogy egyszer majd minden jóra fordul, hogy újra boldog és meglegegedett lesz a magyar és elkövetkezik az az idő, mikor lekérül a sötét gond az emberek válláról és derűs, jó kedvű emberek fogják majd az ékét, forgatják a kalapácsot és tartják a mérleget.

Az egyiptomi fáraók rabszolgáit, vagy a török hódoltság szerecsenleit juttatja eszünkbe, a jelenlegi állapot. A lelkiismeretlen és rövidlátó tőke tartja ma rabszolgaságba az emberek tömegeit. Már ugylátszik, hogy nem tud az emberiség megszabadulni ezektől a bilinesektől. Ha a múltban jött is egy nagy Istenesapás, ha tűz, árvíz, vagy más elemi csapás vagy a fegyveres hatalom fájo beavatkozása gúszsba és nélkülözésbe juttatott is egyes vidékeket, ezek mindig múló jelenségek voltak, amelyek felett mindig ott lengett a derengő javulás és nem volt olyan rossz helyzet, amelynek a végét remélni ne lehetett volna.

Minden korszaknak, minden századnak voltak vezéreszméi. — amelyek lelkesítették az embereket és főleg türelemre, a szenvedések elviselésére tanították és azokat könnyebbé tették; kétségtelen, hogy a múltban sehasem ismerték ezt a kétségbeesztő bizonytalanságot, ezt a sivar ürességet, amely ma az országot és az egész emberiséget körülfogja.

Az elfásultságnak jelenségeit régebben nem ismerték annyira, — mint napjainkban és a mai idők rettenetességét semmi sem jellemzi jobban, mint ez a nagy közöny, amely már mindenkin lassacskaán úrrá lesz.

Hol van itt a kivezető út? Hol van az a vezér, aki őszinte és becsületes lélekkel áll az élre, hogy a mostoha sorsból kivezesse ezt az országot, ezt a sokat szenvedett népet?

Az örvény már a lábaink előtt kavargó és csak pár lépés választ el a borzalmas pusztulástól.

Azonban bármilyen kétségbeesztő a jelen, bármilyen kilátástalannak látszik is a jövő, bízni és hinni kell egy jobb jövőben. Az élet törvényei hirdetik az örök hullámvázst: a mélység után jön az emelkedés, a tél fagyja után a tavaszi kikelet; de ezt bizonyítja a történelmi múlt is. Kétségtelen, hogy a jelenlegi helyzet kétségbe-

esztő, azonban elesüggedni, a harcot önként feladni nem szabad! Nem szabad különösen, akkor — amikor a közelmúlt világeseményeiben a javulás útjai derengnek. Bízunk! Bízunk elsősor-

ban magunkban, a magyar nép életeterejében és élni akarásában s akkor meg kell és meg is fogjuk találni azt az utat, amelyik ebből a borzalmak világából egy szebb, megegyedettebb jövőbe vezet.

Mi a devalorizáció?

A magyar gazdának megint egy új, idegen szóval kell megismerkednie; bár már az idegen szavaktól jót nem igen vár. Infláció, rekvirálás, defláció, valorizáció, spannung... mind keserű emléket idéz fel a falusi emberekben. Most a devalorizációt hangoztatják mindenfelé, mint egy olyan intézkedést, amellyel az eladósodott magyar gazdán segíteni lehetne. Jelentőséget adott ennek a kérdésnek az a körülmény is, hogy a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara is kívánja a devalorizációt és gr. Bethlen István a közelmúltban Debrecenben e mellett foglalt nyíltan állást.

A jelenlegi gazdatartozások túlnyomó többsége nem a gazdák önhibájából keletkezett; nem a rossz gazdálkodás, nem a hanyagság vagy a kollektív életmód miatt ment tönkre a gazdatársadalom nagy része. Lehetnek gazdák, amelyeknél az eladósodás az észnélküli költekezés következményeként jelentkezett, azonban ezek annyira kevés számmal vannak, hogy ezekből általánosan következtetni nem lehet és nem szabad. Aki ezen szörványos esetekből általános következtetést von le, az vagy nem ismeri a való helyzetet, vagy tudatosan rosszindulatilag kezeli ezen igen fontos kérdést. A mezőgazdaság eladósodása a pénz értékének emelkedése, illetőleg a mezőgazdasági termékek árának esőlkedése folytán következett be. Mert például, ha a gazda 1925-ben felvett 10.000 pengő kölcsönt, úgy 2.5 vagon búza értéket kapott, mert akkor a búzának 40 pengő volt az ára. — ha viszont ezt a 10.000 pengőt a gazdának ma kell visszafizetnie, úgy tőkében 2.5 vagon búza helyett legalább 6 vagon búzát kell szolgáltatnia. Ez a példa is élelénker igazolja, hogy nem jogtalan hanem igazságos és méltányos a gazdatársadalomnak azon kérése, hogy ugyanazt az értéket fizetesse vissza, amennyi értéket kölcsön vett.

Kétségtelen, hogy amikor a gazda kölcsönment felvette, a vagyoniállaga kellő fedezetet nyújtott, mert ellenkező esetben nem is kapott volna kölcsönt. A hitelező is azért folyósította a gazdának a kölcsönt, mert megfelelő fedezetet látott a gazdánál, ha hiányzott volna a megfelelő fede-

zet, a hitelező kölcsönt nem adott volna. Mintahogy a hitelező sem számított arra, hogy a mezőgazdasági termékek értékeiben, de magában a földben is ilyen hatalmas árzuhanás következne be, úgy a gazda sem számíthatott arra. Ha elfogadjuk azt, hogy a hitelező jóhiszemű volt, akkor nem kételkedhetünk a hitelt felvevő jóhiszeműségében sem. A pengő azonban csúffá tette a gazda számítását, de ugyanúgy a hitelezőét is. A jövedelmezőnek elbirált ingatlanok értéke leesőkent, de leesőkent annak jövedelme. Ugy a hitelező, mint a gazda tévedett tehát a pengő állandó értékmérő voltában s mivel a tévedés kölcsönös s egyben mindkét részről menthető is: tévedésük következményeit, a pengő értékelődésának megfelelően, közösen kell viselniük.

A lelkiismeretes hitelező nem kívánhat több értéket, — mint amennyit kölcsön adott, viszont a

becsületes adós sem fizethet kevesebb értéket, mint amennyit kölcsön kapott. Ha ma a gazda, illetőleg adós, számszerűen annyi pengőt fizetne vissza, mint amennyit, mondjuk pl. 1925. évben felvett, akkor értékben majdnem háromszorosát adná vissza a hitelezőnek. Természetesen egy esetleges devalorizáció, illetőleg adósság rendezés esetén nem hagyható figyelmen kívül, az 1883. évi 25. t. c. értelmében az az összeg sem, amit az adós a 8 százalékon felüli kamatban fizetett.

Devalorizáció, véleményünk szerint helyes és igazságos; mert ez végeredményben nem jelent mást, mint azt, amit a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ismeretes „Kiáltványának” egyik pontja is tartalmaz: A földbirtokot és a gazdatársadalmat terhelő adósságok a tényleges értékviszonyoknak és értékelődésüknek megfelelően átértékeltessek s a kamatláb is a mai jövedelmezőségi viszonyokkal hozassék összhangba. Mert, ha volt helye az adósságok valorizációjának, akkor, amikor a pénz értéktelenedett el s a javak ára emelkedett, akkor meg kell találni a lehetőséget arra is, hogy a javak értéktelenedése és a pénz relatív értékemelkedésének bekövetkezett esetében az adósságok értéktelenséget át a mai tényleges helyzetnek megfelelően.

Báró Vay László főispán összefogásra szólította fel a gazdákat

A Debreceni Gazdasági Egyesület vasárnap tartotta meg közgyűlését, amelynek jelentőségét növelte az a körülmény, hogy azon megjelent báró Vay László főispán is, aki nagyhatású beszédben ismertette a mezőgazdasági kérdéseket és ezzel kapcsolatban igen érdekes és jelentőségeltjes nyilatkozatot tett. Miután beszéde nem csak a debreceni gazdatársadalmat érdekli, hanem az egyetemes gazdaérdekkel is összefüggésben van, annak egyes részleteit szükségesnek látjuk közölni. Báró Vay László többek között a következőket mondotta:

— Mint a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara elnöke, eddig is alkalmam volt a Tiszántúli gazdaközönségével együtt dolgozni a közös cél érdekében. Ezt a jövőben, mint Debrecen város és Hajdúvármegye főispánja, még sokkal fokozottabb mértékben kötelességemnek tartom. A helyzet ma igen nehéz és komoly. Bizom

azonban abban, hogy ha mindenki teljesíti a kötelességét és minden egyéb szempontot mellőzve összefogunk, sikerül kijutnunk a válságos helyzetből. Mindenki tisztában van a gazdák válságos helyzetének okával: a termékekért nem lehet megkapni az előállítási árat, másodsor pedig a föld értékével arányban nem álló kamattételek olyan mértékben sújtják a gazdákat — hogy rentábilis gazdálkodást folytatni nem lehet.

— Az utóbbi időben magam is pesszimistikusan ítélem meg a helyzetet — mondotta a főispán —, de azok a lehetőségek, amelyek az utóbbi féleztendőben Európában megnyílni látszanak, amely lehetőségek felé napról napra közelebb jutunk, olyan megoldást hoznának, hogy Csonkamagyarország is olyan európai konstellációban helyezkedhetik el, hogy a magyar gazda a maga munkájának hasznát biztosíthat-

hatja. Csak a napokban volt itt gróf Bethlen István, aki éppen erre vonatkozólag tett kijelentést és szóvá tette, hogy megfelelő céltudatos munkával, ha haladunk és a külfölddel igyekszünk megoldásra jutni, meglesz a lehetősége annak, hogy olyan kapcsolatokat létesítsünk Magyarország és egyes külföldi államok között, — amelyek lehetővé teszik azt, hogy egyes fontos cikkeket, főként búzát és állatainkat, a mainál jóval

magasabb áron tudjuk értékesíteni.

— *Az olasz—osztrák—magyar gazdasági vámunióra gondolok. Ez mindenestre szép reményekre jogosít. Nem sokáig húzódnak az idő, amikor ezt a kérdést végleg megoldják. Ma már a kormány is tisztában van azzal, hogy a mezőgazdaság a teljesítés végső határához ért és a közeljövőben jelentős változásoknak kell történniük.*

Egészségügyi vizsgálat Hajduszoboszlón

Kifogások a fürdő orvosi ellátása körül

Dr. Görgey Márton várm. tisztifőorvos hétfőn és kedden szokásos időszaki egészségügyi vizsgálatot tartott Hajduszoboszlón. — Vizsgálatai során meglátogatta és ellenőrizte mindazon egészségügyi intézményeket, amelyeknek vizsgálatát a törvényes intézkedések előírják.

A Stefánia védőintézet működését különös gonddal vizsgálta felül. Ismeretes, hogy ez az egészségügyi intézmény Hajdúvármegyében igen magas színvonalon áll és országosan legjobbnak van elismervé. A hajduszoboszlói védőintézet működésével különösen megvannak elégedve és az ellenőrző főorvos is teljes elismerését fejezte ki a vizsgálat során elsősorban dr. Márton László és dr. Balla István védőintézeti orvosok előtt. Kétségtelen, hogy a szoboszlói védőintézet működése eredményeképp a gyermekhalandóság örvendően és nagy mértékben csökkent Hajduszoboszlón.

A híres hőforrásvizsnél az orvosi ellátást vizsgálta felül dr. Görgey és bár itt sem talált semmi rendellenességet, azonban kifogás tárgyává tette, hogy a gyógyfürdőnek induló fürdő orvosi ellátását és gondozását egészen kezdő orvosra bízták. Ezt a körülményt a magunk részéről is érthetetlennek tartjuk, mert mindentől eltekintve, a szoboszlói fürdő olyan vetélytársat kapott a debreceni fürdővel, hogy a szoboszlói fürdő jövedelmezőségének biztosítása és látogatottságának fokozása céljából minden lehető el kellene követni és minden helyre, illetőleg állásra olyan erőket kellene állítani, akik esetleg a fokozottabb kívánalmaknak is megfelelnek.

A három tanyai iskolában a tanyai gyermekek egészségügyi állapotát és a himlőoltásokat vizsgálta meg a főorvos, amelyek minden tekintetben kielégítőek és kifogástalanok voltak.

Hősök emlékünnepei a vármegyében

Hajdúvármegye hazafias közönsége mindenütt méltó keretek között ünnepelte az elmúlt vasárnap a világháború elesett hőseinek emlékét. A Hajdúság minden helyén kegyelettel adóztak a hazá elhunyt fiai emlékének. Az ünnepélyekről a következő jelentéseket kaptuk:

Hajdúböszörményben az ünnepélyt a hősök emléksobránál tartották meg, ahol a zuhogó eső ellenére, igen nagyszámú közönség gyűlt össze. Az ünnepélyen a leventezenekar figyelemre méltó tudással, a magyar Hísekegyet adta elő; utána levente szavalt a Mansz Dalárda szép alkalmi éneke következett, majd dr. Szabó Mihály főgimnáziumi tanár gyönyörű, nagyhatást keltő beszédében méltatta a hősök érdemeit. A Városi és Törekvés Dalkörök énekszámai és Csiki Pál gimn. tanuló szavaltata után a hajdúböszörményi testületek és intézmények helyezték el koszorúikat a hősök emléksobrára. A szép ünnepélyt a Rokkant Dalkör énekszáma zárta be. A délután folyamán pedig a Mansz. istentisztelet keretében a temetőben nyugvó hős halottak sírjait koszorúzták meg.

Hajdúnánáson ugyancsak a hősök emléksobránál zajlott le az ünnepély, amelyet a Városi Dalárda a Hísekegy éneklésével nyitott meg. Utána Somogyi Pál református lelkész tartotta meg gondolatokban gazdag ünnepi beszédét. Azután az Iparos Dalkör szép énekszáma következett, amelynek végeztével Sajtos Antal levente mély átérzéssel szavaltta el Segesdi László: „Turáni nap” című költeményét. A nagyszámú összegyűlt közönség a dalárdákkal együtt elénekelte a Himnuszt, amellyel a hajdúnánási hősök emlékünnepe véget ért.

Kabán az ünnepség a református templomban, istentisztelettel kezdődött, amelyen F. Varga Lajos esperes tartott magas szárnyalású prédikációt. Az ünnepség a Kulturházban folytatódott, a nagytermet zsúfolásig megtöltötte Kaba község hazafias lakossága; az ünnepélyen az összes kabai hivatalok és társadalmi egyesületek testületileg jelentek meg. A dalárda, Tóth Lajos kántor vezényletével hazafias énekszámmal kezdte gyönyörű ünnepi beszédét, majd Kórház Endre ref. után Dede Kálmán tanító nagyhatást keltő szavaltatával a szépen

sikerült ünnepély, a Himnuszt éneklésével véget ért.

Hajduszoboszló is megemlékezett a múlt vasárnap, mely a hősök vasárnapja volt, 1051 hős halottjáról és arról a 150 hadirokkantokról, kiknek az ünnepély tartama alatt dr. Márton Gábor polgármester jelevényüket kiosztotta. Az ünnepély kezdete d. e. 11 órára volt kitűzve, de a közbe jött vihar miatt az csak d. u. 4 órakor kezdődhetett meg, a ref. templomban levő hősök szobrára. Az ünnepély programszerű lemenetelét veszélyeztette a készülő eső s így a kegyeleti staféta és az egyesített dalárdák énekszáma elmaradt. Az ünnepélyt a levente zenekar nyitotta meg a Himnuszzal. Az ünnepi beszédet Fehér János ref. lelkész tartotta, — ki igen tartalmas beszédjében méltatta a hős halottak dicső tetteit. Petermann József leventeoktató szavaltata után a különböző egyesületek és testületek helyezték el koszorúikat a hősök szobrára. A koszorúk elhelyezése után dr. Márton Gábor polgármester mély gondolatú és magas szárnyalású beszédjében emlékezett meg a hadirokkantokról, kiknek a minisztérium nevében kiosztotta a kis sárga jelevényüket, a hadirokkant jelevényt. Az ünnepélyt berekesztette a levente zenekar a Szózáttal

és a leventék és a társadalmi egyesületek, saját zászlóik alatt, tisztelegve elvonultak a szobor elé.

Minden egyesület zászlója tisztegett a hősök előtt, csak Bocskai István fejedelem zászlóját nem láttuk, hiába kerestük azt a zászlót, melyet az e városban letelepedett hajdúk kaptak az ő Vezérüktől. Pedig úgy gondoljuk, hogy annak e szent vasárnapon nem a városházán elzárva lett volna a helye, hanem a hősök szobránál tobogva kellett volna tisztelegnie, mint hősök tisztelegnek a hősöknek. Hirdetnie kellett volna, hogy hazánk addig el nem veszhet, míg oly hős fiai vannak, mint a múltban voltak.

Vámospércsen május 29-én a ref. templomban 9 órai kezdettel istentisztelet volt. Bartha Dezső ref. lelkész a zsúfolásig telt templomban szép alkalmi beszédet tartott és gyönyörű imát mondott. 11 órakor a levente zenekar kivonult a piacra felállított emelvényre s ott nagy közönség jelenlétében eljátszotta a Magyar Hísekegyet. Hentes Sándor főjegyző hatásos beszédet mondott, utána vitéz Dobos Sándor főoktató szólt buzdítólag a leventékhez. Szavaltak: Kovács László leventeoktató és Forgács József levente.

Statisztikai adatok Hajdu megye lakosairól

Városok:	1930. évi számlálás	1920. évi népszámlálás	Analfabéták
Hajdúböszörmény	28.842	28.706	1520
Hajduszoboszló	17.029	17.722	596
Hajdúnánás	17.986	17.085	1326
Hajdúhadház	11.620	10.480	1084
	75.477	73.993	4526
Központi járás:			
Balmazújváros	14.889	13.223	407
Egyek	7.039	5.641	672
Hajdúdorog	11.409	11.235	1116
Hajdúsámson	6.572	5.859	1932
Józsa	3.884	3.290	276
Mikepéres	2.555	2.316	146
Téglás	2.789	2.530	301
Tiszacsege	5.500	4.630	614
Vámospércs	4.776	4.780	201
	59.503	53.504	4817
Püspökladányi járás:			
Földes	5.646	5.425	295
Hajdúszovát	4.147	3.763	215
Kaba	7.078	6.815	242
Nádudvar	10.037	9.465	590
Püspökladány	14.293	13.246	676
Petétlen	2.233	2.109	98
	43.434	40.823	2116
Összesítés:			
Városok	75.477	73.993	4526
Központi járás	59.503	53.504	4901
Püspökladányi járás	43.434	40.823	2116
	178.414	168.320	11459

Analfabéták százalékos arányban 6.47 százalékos.

Fizessen elő a „Hajduság“-ra

HIREK

Olvasóink figyelmébe

Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, hogy azok, akik még előfizetési díjukat nem küldötték be, postaiutalványon a kiadóhivatalba beküldeni szíveskedjenek, hogy a lapunkat címükre tovább küldhessük.

Egyházi látogatás Kabán.

F. Varga Lajos ref. esperes szokásos hivatalos látogatást, illetőleg vizsgálatot tartott az elmúlt napokban a kabai református lelkész hivatalban. A vizsgálat során minden vonatkozásban a legnagyobb rendet és lelkiismeretességet állapította meg és elismerését fejezte ki az útlekészeknek, elsősorban is Barabás Samu és Koreh Endre lelkészeknek.

Két hajdúszoboszlói gazdát agyonütötte a villám.

A vasárnapi nagy vihar és felhőszakadás emberáldozatot is követelt. Teleki Lajos 25 éves szoboszlói gazdálkodó vasárnap délután tanyájára igyekezett, útközben utólérte a vihar és a legkevesebb a várostól mintegy 350 lépésre, amikor egy villámesapás halálra sújtotta. Ugyanakkor viszont a városfelé haladt Páll András 22 éves napszámos is, aki kb. 200 lépés távolságban járhatott attól a helytől, ahol a villám Telekit agyoncsapta, azonban a különös véletlenség folytán ugyanaz a villámesapás, amelyik Telekit megölte, ugyanabban a pillanatban Páll Andrást is halálra sújtotta. A két szerencsétlen embernek a teste a villámesapás után azonnal teljesen megfeketedett. A különös kettős haláleset úgy történhetett, hogy az út, amelyen haladtak, köves, illetőleg aszfaltos volt és ez nem vezette le a földbe az elektromosságot. A szerencsétlenül járt két fiatal földműves halála általános részvételt keltett Hajdúszoboszlón.

Elítéltek egy téglási gazdát gondatlanságból eredő emberölés miatt.

Csécsi Bálint téglási gazda tavaly nyáron trágyát hordatot ki földjére; az egyik ökörfogatot állt bérése, Nagy Dániel, akinek ökrein botjával végigvágott Csécsi Bálint. Az ökrök megriadtak, a szekeret megrántották és így Nagy Dániel elvesztette az egyensúlyt, lezuhant a szekérről, amely súlyos terhével keresztül ment rajta. Nagy Dániel súlyos sérüléseibe belehalt. A bíróság Csécsi Bálintot jogerős ítélettel gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt 200 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Öngyilkosság Hajdúszoboszlón.

Kovács János 30 éves hajdúszoboszlói gazdálkodó vasárnap öngyilkossági szándékból nagymennyiségű marólúgot ivott és nagy kínok között rövidesen meghalt.

A hajdumegyei tankerület tanítószabóságának nagygyűlése

A hajdumegyei tanítók általános Gyözei Tanító Egyesülete csütörtökön tartotta 40-ik közgyűlését Hajdúvármegye dísztermében, amelyen a hajdúvármegyei tanítószabóság nagy számmal vett részt. A közgyűlést Mocsáry László elnök nyitotta meg nagyhatású beszéddel, amelyben visszajelent az Egyesület 40 éves múltjáról, valamint Vasady Lajos kir. tanfelügyelőnek a tankerületben eltöltött 10 éves eredményes munkásságára. Beszéde további részében foglalkozott azokkal az aktu-

ális kérdésekkel, amelyek úgy a tanítószabógot, mint magát az iskolákat érinti. Ráthonyi Lajos áll. iskolai igazgató a Gyözei Tanítószabóság 40 éves történetét ismertette. Majd Stalmár László tanár tartott érdekes előadást. Borkóles Sándor áll. isk. igazgató a testgyakorlásról tartott ismertetést, amelyhez Törös Károly szökölt hozzá. A gyűlés végén Szabó Károly pénztáros terjesztette elő az Egyesület múlt évi számadását és költségvetését, amit a gyűlés egyhangulag elfogadott.

Agyonlőtte magát egy földesi gazda.

Megrendítő öngyilkosság történt Földesen. Nagy Dániel 33 éves földesi gazda hétfőn este vadászfegyverével agyonlőtte magát. A szerencsétlen ember fegyverével a szájába lőtt és a lövés felismerhetetlenségig összeroncsolta az életunt gazda fejét, aki természetesen azonnal meghalt.

A hatósági hússzék eredményes működése Nádudvaron.

A magas húsarak és az alacsony állatok közötti nagy különbség arra az elhatározásra bírta dr. Lessényi István főszolgabírókat, hogy a nádudvari hatósági hússzék tevékenységét kifejlessze. Ennek következtében a húsarak, ép úgy, mint az állatok, alacsonyok lettek, pl. a marhahús ára egész télen 62—65 fillér között mozgott, a hatósági hússzék árszabályozó hatást gyakorolt a magánmészárosok húsaraira is. Kívánatos lenne, ha ez a gyakorlatban bevált intézkedés az egész megyében, de különösen a megyei

városokban is megtörténne. Nem csak a fogyasztók, hanem a termelők is jól járnának.

Új szülészeti rendtartás a vármegyében.

A szülészeti ügyek kerületi felügyelője: dr. Kovács Ferenc egyetemi tanár értesítette a vármegye alispánját, hogy a szülészeti rendtartás bevezetése érdekében megtartott babaképző tanfolyamok befejezést nyertek. Felkérte az alispánt, hogy ennek folyamán Július 15-től kezdve az új szülészeti rendtartást Hajdúvármegyében léptessék életbe.

Marólúgot ivott.

Nagy József jósai gazdálkodó tíz hónapos gyermeke egy óriási pillanatban marólúgot ivott. Súlyos sérülésekkel szállították be a debreceni klinikára.

Öngyilkosság Vámospércsen.

Dobó Ferencné vámospércsi asszony, egy drótkötélre felakasztotta magát. Tettét hozzátartozói távollétében követte el.

Közgazdaság

Nagymértékben pusztít a vármegyében a pókhálós almamoly

A vármegye minden részéből jelentik, hogy a pókhálós almamoly, illetőleg a pókhálós szilvamosoly nagymértékben lepte el a gyümölcsfákat.

A kártevő jelenlétét az árulja el, hogy május végén, július elején 8—10 levélből álló u. n. nyári hernyó fészkeket látunk a fákon és ha ezeket felbontjuk, úgy bennük 20—30 kis hernyót találunk, almafán a pókhálós almamoly, — szilvafán a pókhálós szilvamosoly hernyóit. Ha idejében észreveszük a bajt, vagyis akkor, amikor a kis hernyók az u. n. hernyófészkekben még együtt vannak, úgy a legegyszerűbb védekezési módhoz folyamodhatunk, nevezetesen szedtetjük a hernyófészkeket, melyeket azonnal harmadik vízzel telt edénybe kell dobni, hogy a

bennük levő hernyók elpusztuljanak.

Magas törzsű fáknál azonban a hernyó fészkek szedése nehézségekbe ütközik, ezért ezeknél célravezetőbb lesz, ha permetezéssel kísérjük meg a kártevő leküzdését. E célra permetező szerül a házilag készíthető petroleum emulsiót használhatjuk. Ezt a petroleum emulsiót, — melynek elkészítését alább ismertetjük, — nem finom permet alakjában kell a levélzetre permetezni, hanem sugár alakjában a hernyófészkekbe kell befecskendezni, mert a petroleum emulsió hőmérsékletre csak azokat a puhatestű kártevőket pusztítja el, melyeket közvetlenül ér. Eppen ezért a permetező készülék úgynevezett diózából ki kell venni az u. n. szórót, hogy a készülék a

permetlevelet ne porlassza, hanem sugár alakjában lövelje ki.

Később, ha a kis hernyók a fán már elszéledtek, akkor már más eljárás kell fordulnunk. Ekkor már oly permetező szert kell használnunk, mely gyomorméreg, így, a levelekre tapadva, mérgezi meg a hernyók táplálékát. E célra használhatjuk a községi előljáróságok útján kedvezményes áron igényelhető tomény nikotint, — melyből 100 liter vízben 150—200 grammot kell feloldani és ehez 1 kg. káliszappan oldatát kell keverniünk, avagy használhatjuk az e célra használatos arzén készítményeket, az Arzotát vagy Darsint, melyekből 100 liter vízben egy negyed kg. oldandó fel. (Őszi barackfát arzén oldattal permetezni nem szabad!)

Az előbb említett petroleum emulsiót házilag magunk a következőképpen állíthatjuk elő:

Egy liter meleg vízben feloldunk 17 deka háziszappant, ezt előbb darabokra vágva. A szappanos vizet forrasig melegítjük, majd azon forrón beleöntjük a keverő edénybe (fazékba, dézsába, hordóba) előre elkészített 2 liter petroleumba. Ezután a keverő, összezúrolása következik. Legjobb e célra üvegházi kézfecskendőt használni, amellyel ismételtén felszívjuk és kifecskendezzük e folyadékot mindaddig, míg teljesen egynemű, tejfelhez hasonló sűrűségű anyag nem keletkezik. Szükség esetén fecskendő hiányában megteszi a szolgálatot egy vajkópiúlszerű, nyéllel ellátott átluggasztott deszkalap is, amellyel a szappanos víze és a petroleumot köpülve keverjük össze. A kész anyag, amely oly sűrű és szűnű, mint a tejfel, az u. n. anyaemulzió. Ezt azután tizenötösör annyi vízzel felhígítjuk. A felhígítás után mindig kiválik kis mennyiségben a tiszta petroleum, ezt a permetezés megkezdése előtt a folyadék felszínéről feltétlenül folózzuk le.

—X:O:X—

12.25 pengő az új búza. Az októberi búza hivatalos jegyzésének késlekedése következtében a gabonakereskedők közt új búzában csak elvétve jönnek létre kötéseik. Új búzát augusztusi szállításra budapesti paritásában 12.25 pengő áron kínáltak hétfőn a gabonapiacra.

Nem sikerült a zöldhitelek a vármegyében. Ismeretes, hogy a kormányzat a mezőgazdák sürgős hiteligényeinek részbeni kielégítése céljából az u. n. zöldhitelt folyósította. Megállapítható, hogy ez a Hajdúvármegyében nem járt kellő eredménnyel, miután a rendelkezésre bocsátott hitelkeretet sem merítették ki. A zöldhitelek visszafizetésének határideje szeptember hó 15-ébe lett megállapítva, olyan feltételek mellett, hogy a kölcsönöknél prolongációnak helye nincsen és ezen időpontban a zöldhiteleváltókat, a hitelt folyósító pénzügyeseknek, a Jegybanknál minden körülmények közt be kell váltaniuk. Ily feltétel mellett a zöldhitelek kihelyezésével foglalkozó pénzügyesek, különös óvatossággal kezelték a hitelt kérő gazdák bonitását és ezért csak igen kevesen részesülhettek a zöldhitelből. Ezen körülmény is élenként bizonyítja a vármegyei mezőgazdák eladósodását.

Az új ipartestületi törvény június elsején lép életbe. Kenéz Béla kereskedelmi miniszter a napokban kijelentette egy szűkebb-körű iparosküldöttség előtt, hogy nincs akadálya annak, hogy már július 1-jén életbe lépjen az ipartestületi reformról és az ipartestületek országos központjáról szóló törvény, mert hiszen az ennek támogatására kontemplált összegek már szerepelnek a kereskedelmi tárcsa költségvetésében.

Rendelet a béréséplésről. A kereskedelmi miniszter körrendeletet küldött a vármegyéhez, amelyben a cséplési munkák szabályozásáról intézkedik. A rendelet szerint, ha a mezőgazdasági termelő saját terményeit csépli, az iparüzésnek nem tekinthető, — még akkor sem, ha bizonyos részben másoktól is vállal cséplésre gabonát. Csak annak kell iparigazolást váltani, aki kizárólag a más terményeit csépli. Az iparszerű béréséplés nem esik a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény hatálya alá, még akkor sem, ha a béréséplő más községekben szerez megrendeléseket.

Országos vásár Kabán. A legközelebbi országosvásár Kabán községben 1932 június hó 22-én, szerdán lesz. A vásárra mindenféle állat felhajtható. Előre láthatólag ez a vásár, mint minden esztendőben, folyó évben is jónak ígérkezik. Az utóbbi időben nem csak a helybeli, de a környékbeli és budapesti kereskedők is vásárolgattak a községben borjúkat, szarvasmarhákat és sertéseket. — Ezen kereslet jó országosvásárt ígér.

Kimutatás a hivatalból kimutatandó fertőző állatbetegségek állásáról 1932. évi június hó 1-én. — Hajdúvármegyében. Lépfene: Tiszacsege. Veszettség: Hajdúszoboszló és Püspökladány. Ivarszervi hólyagos kiütés: Tiszacsege. Lórühkór: Balmazújváros, Hajdúdorog, Kaba, Nádudvar, Püspökladány és Tetétlen. Sertés orbán: Kaba. Sertéspestis: Balmazújváros, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúsámson, Hajdúszoboszló, Józsa, Mikepércs, Püspökladány, Téglás és Tiszacsege. — Debrecen sz. kir. városban. Veszettség: VI. és IX. állateg. kerület. Sertéspestis: I. és II. állateg. kerület.

A hajdúmezei borpia. A szőlőkre az időjárás általában kedvező: a fürtök szebbek, mint tavaly voltak és előreláthatólag jó termésre van kilátás. Mindenesetre a nagy meleg és az erős csapadék váltakozása a peronospora fellépésének veszélyét előmozdíthatja. A borpiacon bizonyos fokú szilárdság észlelhető; a kisgazda árúk 1.10 fillér között mozognak melligundfokonként al. állomás.

Fellépett a szerencsén poloska a vármegyében. A vármegye több helyéről jelentik, hogy a búzavetéseken a szerencsén poloska lépett fel. Ezideig azonban Balmazújvárost kivéve, nagyobb kártétel nem tapasztalható.

Vitéz Purgly Emil földmívelésügyi miniszter agrárprogramja

A képviselőház esütörtöki ülésén a földmívelésügyi tárcsa költségvetési vitájával kapcsolatban a földmívelésügyi miniszter nyilatkozott programjáról is. Felhívásában hangoztatta, hogy bár a mezőgazdaság válsága nemzetközi válság, mégis a magunk önjerejében bízva és a lehetőségeket pontosan kihasználva, segíthetünk magunkon. A termelést és az értékesítést kell, amennyire lehet, összehozni, ettől várhatjuk a javulást. Nagy feladatok előtt állunk, mert a világgazdaság egyensúlya meg van bolygatva, de bízik a magyar akaraterejében, munkabírásában. Meggyőződése, hogy a nemzet keresztül fog jutni a ne-

hez küzdelmekben. A kormányzati és törvényhozási intézkedéseknek arra kell irányulniuk, hogy megteremtsek azokat a termelési lehetőségeket és a termelésnek azokat az alapjait, amelyek jövő ekzsztenciánk biztosítékai.

Beszédének további részében az erdősisítésről és öntözésről, majd az állam birtokpolitikájának meg-
alapozásáról beszélt.

Személyi hír. Celloth János m. kir. állategészségügyi tanácsos június hó második felében szabadságra megy, helyettese ez időre Rézner Mihály törv. hat. állatorvos.

Körzeti Hitelszövetkezet igazgatósági gyűlése. A Tiszántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezet múlt hó 27-én tartotta igazgatósági gyűlését, amelyen megállapították az 1931. évi üzleti év eredményét és elhatározták, hogy 1931. évre osztalékot nem fizetnek. — hanem az elért nyereséget (cca 6500 pengő) a megállapítandó díjazások levonása után teljes egészében az 1932. évi üzleti év számára viszik át. Az igazgatóság a közgyűlés napját 1932 június hó 25-én délután 3 órára tűzte ki.

Vetőburgonya kiosztás nyári ültetéshez. A máltai új burgonya hozatal feleslegessé tételé, valamint export fejlesztése céljából a Földmívelésügyi Minisztérium Növénytermelési Hivatala az idén is folytatja a téli (márciusi) új burgonya termelés elterjesztése érdekében megkezdett munkáját. Emiatt júliusi ültetésre az idén is kioszt 10—40 q-ás tétel-

ben szerződéses termelőknek néhány vagon vetőburgonyát. Az igényléseket a hivatal június hó 15-ig fogadja el s a jelentkezés sorrendjében intézi el. A termelés mikéntjére vonatkozó felvilágosításokat az érdeklődők ugyanott megkaphatják.

Gyümölcstermés kilátások Hajdúvármegyében. A vármegye ez évi gyümölcstermés kilátásai ezideig kedvezőnek mondható: a hajdúság abban a szerencsés helyzetben volt, hogy a téli hernyók és rovarkártevők a gyümölcsösökben általában nem tettek kárt. Kétségtelen, hogy ezen kedvező körülmény annak tulajdonítható, hogy az idén a vármegye területén fokozott mértékben végezték el a termelők a szükséges őszi és kora tavaszi hernyózásokat, illetőleg a kártevők elleni védekező munkálatakat. Különösen a kajszin és őszibarackból várható szép termés, az almában és a cseresznyében már valamivel kevesebb a termés kilátások, úgyszin-

tén a szilvánál és aprószeműtől is megfelelőek az eddigi eredmények. Korte termésre általában kilátás egyáltalán nincsen. A nagyszemű meggyet pedig a monília gombabetegség lepte el. A nyári rovarkártevők és hernyók azonban az utóbbi napokban szokatlanul nagymértékben léptek fel a hajdúsági gyümölcsösökben. Különösen a pókháló moly hernyói lepték el, és sorban az almafákat. A pókháló moly elpusztítására a gyomornérgot (arzent) és a csupasztestű hernyók, valamint a levéltetvek kiirtására a gazda-nikotin oldatával való permetezést ajánljuk.

Sport

Földesi Sport Egyesület megszervezése Földes községben már régebbi idő óta szándékoztak futball csapatot létesíteni, ezen régen óhajtott terv, úgy látszik, ez évben valóra válik. A futball csapat megszervezését Major Mihály fogtechnikus, régi vidéki futballt kintély, vezeti

Futballmérkőzés Kabán. — A Move Kabai Sport Egyesületének futball csapata a Földesi Sport Egyesület futball csapatával 1932 június hó 5-én, vasárnap délután háromnegyed 5 órai kezdettel a sport pályán barátságos mérkőzést tart. A Move jó formában indul a mérkőzésnek. A szakosztály vezetősége Balogh Dezső községi jegyző, szakosztályi elnök és Szegedi Gyula Máv. helyettes állomás főnök, utóbbi országosan ismert sport ember. A Move jelenlegi tréner és Tóth Kálmán intéző mindent elkövetnek hogy a Move régi jó hírneve továbbra is megmaradjon.

Levente évváró verseny Kabán. A Kabai Levente Egyesület 1932 június hó 19-én, vasárnap délután 2 órai kezdettel tartja évváró versenyét a sporttéren. — Délelőtti órákban a szakaszversenyek lesznek. A verseny megelőző este, — mint az utóbbi években volt, lámpionos zenés takarodó lesz. Zenét a levente zenekar szolgáltatja. A táború mellett Dede Kálmán oktató fog alkalmi beszédet tartani. Az igen szépnek ígérkező versenyre nagy előkészületek vannak. A kerékpárosok szép gyakorlatát, mint az elmúlt esztendőben, Pósalaki László oktató vezeti. — Tóth Lajos és Szennyes András lovasoktatók bravuros lovasmunkáit bemutatására készítik nagy buzgalommal a leventéket. Levente verseny után népiünnepély lesz. A népiünnepélyen lefolyó mulatságos zsákfutás, tojásfutás, lepényevés és még sok más bohóságokat Benke Lajos oktató vezeti. A verseny táncmulatsággal végződik. Táncmulatság közben a késő esti órákban tűzijáték lesz.

Kiadásért felelős laptulajdonos: MEISSNER KAROLY.

Nyomta Korvin-nyomda, Sas-u. 2

Gyümölcs és szőlőtermelők figyelmébe!

Az összes Növényvédelmi szerek, többek között: Arzola, Solbár, Tutokil, Nosprasin, Elosal, Rézgalic, Raffia szőlőkötő juttat fonál legolcsóbb beszerzési forrása a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

tiszántúli kirendeltsége.

Debrecen, Hunyadi-utca 13. Telefon 27-97

A Tiszántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezet

a Tiszántul 100 holdon felüli birtokosainak és bérlőinek bankja.

A nála elheiyezett betét százzsázalékban gazdaérdeket szolgál

